

پاسداشت چند دهه خدمت به فرهنگ ملی

نیوشا طبیبی گیلانی

روزنامه‌نگار

در تمام سال‌های گذشته، نگاه مدیران فرهنگی و هنری به مقوله موسیقی چندان مساعد نبوده است. اگر در اوقاتی مسامحت و ملایمتی هم اعمال شده بیشتر در حق نوعی از موسیقی بوده که صفت «هنرمندانه» را به هیچ صوتی نمی‌شود برای آنها به کار برد. از ابتدا مضایق فراوانی بر سر تولید و پخش و آموزش موسیقی سنتی ایرانی - به عنوان بخش بسیار مهمی از هویت و فرهنگ ملی - ایجاد شد. سازمان رسمی متولی موسیقی وزارت ارشاد، «مرکز سرود و آهنگ‌های انقلابی» نام داشت و تمام امور مربوط به موسیقی در این مرکز حل و فصل می‌شدند. آن چنان که از نام این مرکز برمی‌آمد مؤسسان آن هر نوع موسیقی دیگری غیر سرود و آهنگ‌های انقلابی را نادرست، ناصواب، مبتذل و موجب رواج خمودگی و بی‌بندوباری می‌دانستند. البته که ردیابی این نوع نگاه را می‌توان در امتزاج سلیقه چپ توده‌ای با سختگیری‌های عده‌ای که حتی فتوای امام خمینی در باره موسیقی را بر نمی‌تابیدند، آشکارا دید. کار موسیقی ایرانی و آموزش آن با پافشاری و استمرار شماری اندک از استادان موسیقی ادامه پیدا کرد. جهان‌شاه صارمی، از کسانی بود که در دهه ۷۰ به این سو بی‌وقفه به آموزش موسیقی اصیل ایرانی به روشی پاکیزه و با اسلوبی صحیح و هنرمندانه پرداخته و نقشی مهم در تربیت نسلی از نوازندگان آشنا به مبانی اصیل موسیقی ایرانی داشته است. او در چاووش و نزد حسین علیزاده و محمد رضالطیفی نواختن تار و سه‌تار را آموخت. صارمی، فارغ‌التحصیل مهندسی مکانیک از دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی بود اما عشق به هنر مانع از آن شد که به دنبال شغل مهندسی برود. استاد جهان‌شاه صارمی را اعتقاد بر آن است که با آموزش صحیح موسیقی به کودکان می‌توان پایه درست و صحیح نوازندگی، دانش موسیقی و حفظیات ردیفی را به صورتی اصولی و دقیق منتقل و حفظ کرد. کتاب‌هایی که از روی آنها تدریس می‌شدند قدیمی و پر از اشکال چاپی و متنی بودند. ایشان به اصلاح، پاکیزه‌سازی و انتشار دوباره دستور تار و سه‌تار موسیقی قدیم همت کرد. نشریه هم‌ساز را با همکاری دوستان دیگری پایه‌گذاری کرد: اولین نشریه‌ای که قرار بود به صورت ماهانه یا هفتگی، بدون متن نوشتاری و فقط به انتشار قطعات کلاسیک و آثار قدما موسیقی ایران به صورت مکتوب بپردازد. این ایده یک‌ده بعد از ایشان هم پیگیری شد اما یکی، دو شماره اول که به سرپرستی و همت استاد جهان‌شاه صارمی منتشر شده بود، دقت زیاد و پاکیزگی معمول و خوش سلیقه‌گی همه کارهای دیگر ایشان را داشت.

علاوه بر تفتیح و تصحیح کتاب‌های هنرستان، ده قطعه‌های استاد علیزاده هم توسط آقای صارمی دوباره ویرایش شدند. نگارش ده‌ها مقاله تاریخی و پژوهشی در حوزه موسیقی ایران و انتشار آنها در نشریات فرهنگی در کارنامه ایشان ثبت است. استاد جهان‌شاه صارمی در کنار همه این تلاش‌ها، «گروه نهفت» را از خردسالان و نوجوانانی که نزدش موسیقی می‌آموختند، تشکیل داد. در سال‌های بعد این گروه به طبقات سنی مختلف تقسیم شد و با کیفیتی نظیر ارکسترهای حرفه‌ای بزرگسالان به انتشار چند آلبوم موسیقی ایرانی و بازسازی آثار قدما و البته اجرای کنسرت‌های متعدد سالیانه در بزرگداشت استادان موسیقی ایران پرداخت. جهان‌شاه صارمی آرام و بی‌هیاهو، چند دهه متوالی است در نهایت شرافت، آزادی و روشن‌بینی و در کمال بی‌ادعایی به کار تربیت نسلی از موسیقیدانان پرداخته و همچنان مشغول به این کار است. او به شاگردانش فقط موسیقی نمی‌آموزد، اولسلیقه‌های آنها را پیراسته و آراسته می‌کند و تأثیر بسیار عمیقی بر شاگردانش به جا می‌گذارد. برای تربیت شاگردان، کلامی نمی‌گوید، نصیحتی نمی‌کند، غیبت و تندخویی و بی‌ادبی هرگز از او دیده و شنیده نمی‌شود. شاگرد تنها با دیدن این شخصیت پاکیزه و شریف، تحت تأثیر قرار می‌گیرد. استاد حسین علیزاده در مناسبت‌های مختلف بارها را در کارها ستوده‌اند. هجدهم مهرماه سالروز تولد این استاد محترم و فرهیخته موسیقی ما بود. یادآوری خدمات او به موسیقی

اصیل و ردیفی ایران، بزرگداشت هنری بی‌بدیل و ملی‌مست، عمر شریفش دراز باد.

سرعت و گستره عظیم اثرگذاری فور چون در فوریه ۲۰۲۴ با اعلام اینکه از ماه می ۲۰۲۳ تا آن زمان بیش از ۴۰۰۰ کارگر شغل خود را به دلیل پیشرفت‌های هوش مصنوعی از دست داده‌اند، به محافظه‌کاری شرکت‌ها در اعلام و علنی‌سازی این مسئله پرداخته بود. او در این گزارش تأکید کرده که با توجه به این موضوع، آمار واقعی بیش از این است و می‌توان گفت «دست‌کم» این تعداد از کارگران با حذف شغل خود در جهان مواجه شده‌اند.

سرعت و گستره عظیم اثرگذاری

مسئله پیشرفت‌های فناوریانه و حذف مشاغل موضوع جدیدی نیست. از زمانی که ماشین‌آلات پیشرفته به صنایع مختلف وارد شدند و مسئله خودکارسازی فرآیندها مطرح شد، این موضوع که این اتفاقات چه تأثیری روی بازار کار می‌گذارد، همواره مطرح بوده است. برای تقریب به ذهن، می‌توان به اعتراضات سازمان تاکسیرانی و آژانس‌ها در برابر ظهور تاکسی‌های اینترنتی در ایران اشاره کرد. این مسئله شاید یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های تاکسی‌های اینترنتی در ابتدای راه بود و آنها با اقامه دلایلی که نشان می‌داد بیشتر افراد طی این فرآیند می‌توانند بخشی از این کسب‌وکارها باشند، تلاش کردند تا در برابر ایده کاهش مشاغل مقاومت کنند. روند ناگزیر بهینه‌سازی در نهایت به از بین رفتن آژانس‌ها و تاکسی‌های تلفنی انجامید و این مسئله به عنوان بخشی از فرآیند پیشرفت پذیرفته شد. این اتفاق درباره غالب فناوری‌ها و پیشرفت‌های به‌موجب آن صادق است، اما چه چیزی باعث شده وقتی پای هوش مصنوعی به میان می‌آید، نگرانی‌ها شکل جدی‌تری به خود بگیرند؟ کارشناسان یکی از مهم‌ترین عوامل چنین اتفاقی را سرعت بالای پیشرفت هوش مصنوعی می‌دانند. در مورد سایر پیشرفت‌های فناوریانه، زمان به گونه‌ای در دسترس بود که بیشتر افراد بتوانند خود را با نیازهای جدید بازار کار هماهنگ کنند، اما هوش مصنوعی به شکل شگفت‌انگیزی در حال پیشرفت است و این امکان ناهودنی از کارگرانی که شغل‌شان در معرض خطر است، گرفته شده است. از سویی دیگر گستره اثرگذاری هوش مصنوعی نیز بیش از حد انتظار بوده، به گونه‌ای که روی بخش گسترده‌ای از مشاغل تأثیر می‌گذارد؛ نیاز به برخی مشاغل را از بین می‌برد و ادامه کار را نیز در برخی فرصت‌های شغلی دیگر بدون تسلط در بهره‌گیری از امکانات هوش مصنوعی غیرممکن می‌کند. بر این اساس، به نظر می‌رسد در تاریخ فناوری، هوش مصنوعی بیشترین تأثیر را بر شکل، اندازه و نوع کارها گذاشته و جامعه بزرگتری را درگیر خود کرده است.

۲۴ ساعت

24 HOURS

hammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی
• مشاوران: عباس عیدی و احمد زیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیو • امید عرب (مدیر آنلاین)
• دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد) • آرمن منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیر اداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

• تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱ • آگهی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
• لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

اخراج با چراغ خاموش

تهدید و تحدید مشاغل با هوش مصنوعی در حال وقوع است حتی اگر شرکت‌ها در باره آن صحبتی نکنند

فرار از جهمه رسانه‌ای

در گزارشی که فور چون ارائه داده، شرکت مشاوره شغلی چلنجر، گری و کریمس اعلام کرده بود که در مدت زمان یادشده، شرکت‌های آمریکایی بیش از ۴۶۰۰ کارمند را اخراج کرده‌اند تا منابع خود را به استخدام افرادی اختصاص دهند که در زمینه بهره‌گیری از هوش مصنوعی در انجام فرآیندها مهارت دارند. در این میان برخی مشاغل نیز هستند که برای همیشه با هوش مصنوعی جایگزین شده‌اند. اما اندرو چلنجر، معاون ارشد این شرکت، در مصاحبه‌ای گفته بود که این برآورد کمتر از میزان واقعی آن در دنیای کسب‌وکار است. چلنجر گفته بود به دلیل واکنش رسانه‌ها و قرار گرفتن نام شرکت‌ها در سرخط خبرها، آنها ترجیح می‌دهند زیرآورد رسانه‌ها قرار نگیرند و در سکوت سیاست‌های خود را پیش ببرند. در واقع آنها از تجربیات سایر شرکت‌ها درس گرفته‌اند. یک نمونه‌اش شرکت IBM است که مدیرعامل آن به بلومبرگ گفته بود، این شرکت قصد دارد روند استخدام خود را متوقف کند، زیرا فکر می‌کند که می‌تواند به‌زودی آنها را با هوش مصنوعی جایگزین کند. جهمه رسانه‌ها به این شرکت قدیمی به‌حدی بود که سخنگوی IBM اعلام کرده بود، این شرکت تنها قصد دارد تعداد کارمندان خود را اسامال (۲۰۲۳) ثابت نگه دارد. جانی تیلور، مدیرعامل انجمن مدیریت منابع انسانی به فور چون گفته بود که بسیاری از این نوع کاهش‌ها به صورت خاموش اتفاق خواهد افتاد. او معتقد بود، واکنشی که رسانه‌ها در برابر IBM داشتند سبب شده تا سایرین نتیجه بگیرند که بدون اعلام این موضوع، تنها این سیاست را عملیاتی کنند. او افزوده بود: «سه‌سال دیگر به خودمان می‌ایم و سازمان‌هایی بسیار لاغرتر را خواهیم دید.» بر این اساس، تعداد کمی از شرکت‌ها به‌صراحت هوش مصنوعی را به کاهش اشتغال یا توقف استخدام مرتبط می‌کنند. نمونه اخیرش همان خبری است که در ابتدای گزارش به آن اشاره شد. یکی دیگر از موارد نیز به اعلام شرکت سوئدی «کلارنا» برمی‌گردد که در دسامبر سال گذشته گفته بود استخدام را متوقف می‌کند، زیرا ابزارهای هوش مصنوعی کمک کرده‌اند تا زمان انجام برخی وظایف کوتاه‌تر شود. سباستین سمیما کوفسکی، مدیرعامل این شرکت، به تلگراف گفته بود: «ما به افراد کمتری برای انجام کار یکسان نیاز داریم.

کار درست برای ما این است که بگوییم الان استخدام نکنیم و ببینیم چه اتفاقی رخ می‌دهد.» کارکنان یک شرکت فین‌تکی و از پیشگامان در حوزه پرداخت‌های دیجیتال و خرید اعتباری است. در ماه ژانویه ۲۰۲۴ نیز شرکت نرم‌افزار یادگیری زبان «دولینگو» تصمیم گرفت قرارداد حدود ۱۰ درصد از پیمانکاران خود را تمدید نکند. سخنگوی این شرکت به بلومبرگ گفته بود: «ما دیگر به تعداد زیادی از افراد برای انجام نوع کاری که برخی از این پیمانکاران انجام می‌دادند، نیازی نداریم. بخشی از این را می‌توان به هوش مصنوعی نسبت داد.» این شرکت همچنین گفته بود که هیچ گونه توقف استخدامی ندارد و به‌طور فعال در حال استخدام برای طیف گسترده‌ای از نقش‌هاست. همچنین افزوده بود، هیچ کارمند تمام‌وقت تحت تأثیر این روند قرار نگرفته و کاهش شغل «جایگزینی مستقیم» کارگران با هوش مصنوعی مطرح نیست، زیرا بسیاری از کارمندان تمام‌وقت و پیمانکاران آنها در فعالیت‌های خود از این فناوری استفاده می‌کنند.

این شرکت‌ها تنها شرکت‌هایی نیستند که چنین فکری می‌کنند، حتی اگر آن را به‌زبان نیابوند. چلنجر گفته بود: «چیزی که خواهیم شنید این است که شرکت‌ها می‌گویند تمرکز آنها روی حذف نیست، بلکه تلاش در جهت افزایش کارایی نیروها خواهد بود. اما به‌وضوح سناریوهای زیادی وجود دارد که در حال حاضر یک‌نفر می‌تواند با کمک هوش مصنوعی کار چهار یا پنج نفر را انجام دهد، به روشی که یک‌سال پیش نمی‌توانست. این اتفاق در حال رخ دادن است، حتی اگر مادر موردان در اعلامیه‌های بزرگ سازمان‌ها چیزی ننشویم.»

مسئولیت پیشرفت

نگرانی در مورد تأثیرات هوش مصنوعی به اندازه‌ای است که بیل گیتس، بنیان‌گذار شرکت مایکروسافت، آن را یکی از سه نگرانی بزرگ خود در زمینه هوش مصنوعی عنوان کرده است. او هفته گذشته با حضور در یک برنامه پادکستی گفته بود، نگران سرعت «تغییر» است که می‌تواند به از دست دادن شغل افراد منجر شود. شرکت خدمات مالی و بانکداری آمریکایی، گلدمن ساکس در سال ۲۰۲۳ اعلام کرده بود که هوش مصنوعی می‌تواند به «اختلال قابل توجه» در بازار کار بینجامد و بر حدود ۳۰ میلیون شغل تمام‌وقت تأثیر بگذارد. از سرعت تغییرات و تحولات در دنیای فناوری نمی‌توان گریخت، اما به‌کار بستن راهکارهایی که بتوان با کمترین آسیب‌ها، بهترین استفاده از آن را به‌کار بست، مسئله جدیدی است که جهان با آن مواجه شده و نمی‌تواند از مسئولیتی که این پیشرفت‌ها برایش به‌همراه خواهد داشت، شانه‌خالی کند.

چهره

نایب قهرمانی باتن خسته

هادی چوپان، قهرمان و نایب قهرمان دو دوره پیش رقابت‌های مسترالمپیا، این بار نیز همچون سال گذشته به‌عنوان نایب قهرمانی رقابت‌های مسترالمپیا ۲۰۲۴ دست یافت. این اتفاقی بود که خبر آن روز یکشنبه، ۲۲ مهرماه منتشر شد و دست یافتن اسطوره بدنسازی ایران به‌عنوان نایب قهرمانی رقابت‌های مسترالمپیا در صدر اخبار قرار داد. هر چند این خبر با گلایه‌های «گرگ ایرانی» نیز همراه بود. او در پستی اینستاگرامی با اشاره به دردت‌نشسته‌ترین خسته‌اش نوشت، به‌حدی بر تنش درد دارد که رویی برای عذرخواهی از مردم و وطن برایش نمانده است. چوپان همچنین از مردم ایران برای آن که به‌قول خودش، نماینده‌ای نبود که قدرت مقابله با همه چیز را داشته باشد عذرخواهی کرد.

نایب قهرمان رقابت‌های مسترالمپیا ۲۰۲۴ همچنین اشاره کرد در راهی است که جز خداوند، مردم و هوادارانش در جهان هم‌راه و پناهی ندارد. در این رقابت‌ها سمسون دانودا از آمریکا صاحب عنوان قهرمانی شد و جایزه ۶۰۰ هزار دلاری را از آن خود کرد. ضمن اینکه درک لانسفورد از آمریکا که سال گذشته به‌عنوان قهرمانی رسیده بود نیز به عنوان سوم دست یافت.

یاد

به جای دبیر فرهنگ روزنامه

مسعود شاه‌حسینی

روزنامه‌نگار و مترجم

تمام راه به یک چیز بیشتر فکر نمی‌کنم. موقعیت‌های اندوهباری که مرگ به‌شکلی غیرمنتظره، جسورانه و بی‌هیچ ملاحظه‌ای درمی‌رسد و نفس را چپاول می‌کند و می‌ریاند. این وقت‌هاست که آدمی چاره‌ای ندارد جز اینکه به تناظر و قرینه‌اش بیاندیشد؛ به بودن، به زندگی کردن که همه‌مان می‌کاویمش، می‌جویمش و دوستش داریم. سرشت و غریزه‌مان را با همین زندگی کردن نقش بسته‌اند. بی‌هیچ پروایی، هرگز از نظر دور نمی‌دارم که تا چه‌سپان ما تپمی می‌شویم و بلکه می‌شکنیم در بیگاه کوفتن بر کوبه در نیستی و نبودن و وداع. نایاب و ناباورانه است آنگاه که غم‌انگیزترین و ترازیک‌ترین قطعه زندگی بر گوش‌هایمان نواخته می‌شود و پس از آن چیزی نیست جز سرگشتگی در وادی واهمه‌وار عدم. درست شبیه چکیدن قطره قطره‌های آندوه بر سنگفرش بیهودگی؛ چکیدنی مستمر و بردوام که همین‌طور در دوری دایره‌وار تکرار می‌شود و تکرار. مستمرفرگ عجیب‌تر از مواج‌شدن با خودش است. آنجا که چشم می‌گشایی بر روزهایی که دیگر نمی‌آیند، گویی آن وجودت خاموش می‌شود و در خستگی خفه‌کننده‌ای تا ابد می‌خفتد. آن «آن» که در حضور است که می‌روی و شکوفا می‌شود. انگار باید به آیینی و مرام و مسلکی دیگر ایمان بیآوریم و حسرت‌وار بر تمام نیمه‌تمام‌هایی که مجال نیافتند، آه بکشیم و درد. نمی‌دانم برای چه و چطور باید تسلا یافت هنگامی که هرم همواره قطره‌های وداع ابدی بر گونه‌هایمان سیخ می‌زند. خانه‌ها که بی‌تاب می‌شوند و جان‌های فراز و زندگان عبوس، گویی همه‌مان به درون مامنی مرازت‌آور و مرگ‌آلود می‌خریم. آنجا که بر ناپهنگامی مرگ، چشم ناچاری می‌بندیم، رسیدن به ظلمات وحشت و سیاهی مطلق سوگ و کش‌دارتر شدن تلخ‌کامی است و دیگر هیچ. ما چقدر بی‌نهایتیم آن دم که اسیر کژتابی انکار می‌شویم و ویلان و سرگردان در معبری تهی از حضور. فانوس روشنائی بخش زندگی که با وزش مرگ کور می‌شود، ما نیز از تمام روزهایی که دیگر نمی‌آیند، عبور می‌کنیم؛ روزهایی که تا همیشه و تا ابد، یک چیزی‌شان کم است. یک حضور، یک صدا، یک خنده و یک زندگی. این‌ها را به‌جای دبیر فرهنگ روزنامه هم‌میهن می‌نویسم. فرقی ندارد.

من باشم یا علی. سوگواره‌نویسی برای کسی که صاحب لطیف‌ترین و دلنشین‌ترین لیکندها بود، از من مثل رفیقم، برمی‌آید. شاید نتوانم واژه‌ها را درست و بحق به‌استخدام درآورم و حالم را شرح دهم، اما خوب احساسش می‌کنم.

نمی‌دانم چطور می‌شود شفقت و نرم‌دلی را مثل یک سوگند همیشه ورد زبان داشت، اما او داشت. خاوه‌ری که برابرم رب‌النوع آفتاب مهربانی بود با کلامی هستی بخش و رشک‌برانگیز. حالا که جنگال مرگ فرود آمده و یاخته‌یاخته‌های اندام و وجودمان را از هم گسسلانده و پشته‌ای سرد و مغمو آوار سرمان کرده، بیش از هر وقت دیگری باور دارم هیچ چیز نیمه‌تمام خوب نیست. مطلقاً هیچ چیز. چه خواسته زیستن و زندگی کردن باشد. شاید درست‌ترین این باشد که بگوییم روزهایی که بگوییم صلابت روزگاران در پیش، نه یک حضور و یک خنده و یک زندگی، که یک هزار حضور، هزار خنده و تا بی‌نهایت زندگی کم دارد.

اوقت و رازهای سر به مهرش را هم با خود برد، اما شاخساران بستان مهربانی‌اش همیشه سبز خواهد ماند.